

Persverklaring Bart De Wever

Geachte dames en heren van de pers,

In de eerste plaats wil ik het personeel van de Senaat van harte danken dat zij hun deuren op een zondag hebben willen open zetten speciaal voor deze gelegenheid. Ik verontschuldig mij dan ook voor het verstoren van de zondagsrust van deze mensen.

INLEIDING

Op vrijdag 8 oktober heeft de Koning mij belast met een verduidelijkingsopdracht. In het kader van die opdracht heb ik de voorbije week een ontmoeting gehad met de voorzitters van de zeven politieke partijen die de voorbije maanden intensief onderhandeld hebben. Zoals de Koning mij gevraagd had, heb ik aan iedereen de tijd gegeven om haar of zijn standpunten over de belangrijkste thema's te verduidelijken. Ik heb bovendien een aantal ideeën afgetoetst en geprobeerd te weten te komen op welke vlakken en in welke mate er bij welke partijen nog onderhandelingsruimte bestond.

Op basis van die gesprekken heb ik nu een tekst geschreven die ik beschouw als het best haalbare communautaire akkoord dat met de zeven betrokken partijen te vinden is. Een akkoord met respect voor wat leeft ten zuiden en ten noorden van de taalgrens. Een akkoord dat tegemoet komt aan de breed gedragen Vlaamse roep naar verandering, maar dat ook tegemoet komt aan de bekommernissen van de Franstaligen. Deze tekst is het resultaat van een uitermate moeilijke evenwichtsoefening tussen partijen met enorm uiteenlopende programma's. Een evenwichtsoefening waarbij elk element zijn belang heeft in het vinden van dit delicate evenwicht.

INHOUD TEKST

Ik ga u nu een beknopte samenvatting geven van de inhoud van mijn voorstel, want ik kan onmogelijk alle voorstellen hier in detail opsommen.

Politieke vernieuwing

Mijn tekst bevat eerst een hoofdstuk politieke vernieuwing inzake de werking van onze instellingen. Het politieke bedrijf kan immers best een frisse wind gebruiken. Bij alle 7 partijen rond de tafel heb ik

gemerkt dat er een breed draagvlak bestond hiervoor. Zo stel ik onder andere voor: een afgeslankte federale regering, een beperking van het aantal bureauleden in het parlement, een vermindering van de extra vergoeding van de parlementsvoorzitters en de bureauleden, een inkorting van het parlementair reces, een aanpassing van de financiering van het koningshuis, een hervorming van de senaat, de invoering van het klokkenluidersstatuut in de federale administratie, en tot slot doe ik ook nog een hele reeks concrete voorstellen die moeten zorgen voor meer ethiek in de politiek.

Arbeidsmarkt

Inzake arbeidsmarkt doe ik de volgende voorstellen. De RVA en het normatieve kader blijven federaal, maar de gewesten worden bevoegd voor de controle op de beschikbaarheid en de sanctionering van werklozen. De gewesten worden ook bevoegd voor het hele doelgroepenbeleid. Dat omvat zowel de RVA-activering voor werklozen, de RSZ-kortingen voor werknemers, werkgevers en enkele specifieke sectoren als de vrijstelling van de bedrijfsvoorheffing voor een aantal sectoren. De gewesten krijgen volledige bestedingsautonomie voor de budgetten die met deze overgedragen bevoegdheden samenhangen. De federale programma's voor de plaatselijke werkgelegenheidsagentschappen, outplacement en de begeleiding van leefloners worden eveneens naar de gewesten overgeheveld, zodat die ten volle bevoegd worden voor alles wat met arbeidsbemiddeling te maken heeft. Inzake onderwijs, vorming en beroepsopleiding worden de resterende federale stelsels van betaald educatief verlof en industrieel leerlingenwezen naar de gemeenschappen overgedragen.

Om de gewesten aan te sporen een zo doelgericht en doeltreffend mogelijk beleid te voeren en om hen te laten delen in de vruchten van dat beleid, is het nodig om hen financiële verantwoordelijkheid voor dat beleid te geven. Daarbij voorzie ik in een redelijke overgangstermijn. Het federale budget dat naar de deelstaten wordt overgeheveld, wordt bij aanvang bepaald op basis van de huidige omvang en de huidige regionale verdeling. Die uitgangspositie weerspiegelt de actuele behoefte in de verschillende gewesten. In een overgangperiode van 10 jaar evolueert die verdeling vervolgens geleidelijk aan naar een verdeling volgens fiscale capaciteit. Conclusie: de RVA, een belangrijke bron van solidariteit, blijft federaal, maar de gewesten worden wel geresponsabiliseerd voor hun activeringsbeleid. Ik denk dat dat een evenwichtig compromis is.

Gezondheidszorg

Inzake gezondheidszorg blijft het RIZIV en het tarievenbeleid federaal, maar krijgen de Gemeenschappen extra bevoegdheden, enerzijds door het uitdiepen van bestaande bevoegdheden in functie van homogenisering en anderzijds door het toewijzen van nieuwe bevoegdheden. Homogenisering streven we vooral na op het terrein van de preventie, in de gehandicaptenzorg en in de ouderenzorg. Personen met een handicap zullen zich na deze staatshervorming nog slechts tot één overheid moeten wenden. En de gemeenschappen worden volledig bevoegd voor de gehele residentiële ouderenzorg, in het licht van de vergrijzing een zeer belangrijk beleidsdomein.

De gemeenschappen krijgen bovendien een prominente rol in de organisatie van de eerstelijnsgezondheidszorg. Zo krijgen ze o.a. de volledige bevoegdheid en budgetten voor de organisatie van thuisverzorging, palliatieve zorg en geestelijke gezondheidszorg. Ook voor de bestrijding van verslavingen krijgen de gemeenschappen extra bevoegdheden. Bovendien kunnen de gemeenschappen een aanvullende normerende bevoegdheid uitoefenen inzake de kwaliteit van onze gezondheidszorg. Aangezien de noden voor de ziekenhuisinfrastructuur erg uiteenlopend zijn, worden de bevoegdheid en de budgetten daarvoor naar de gemeenschappen overgedragen. Tot slot worden de gemeenschappen met het oog op een vlotte communicatie en kennisdeling ook vertegenwoordigd in een aantal federale beheersorganen en krijgen ze toegang tot alle gegevensbronnen en statistieken die relevant zijn voor hun beleidsdomeinen.

Financieringswet

Dan kom ik aan een zeer belangrijk luik uit mijn tekst: de financieringswet en het debat over fiscale autonomie. Op basis van mijn gesprekken heb ik een aantal conclusies getrokken en vervolgens aan specialisten inzake de financieringswet gevraagd om op basis daarvan een volledig technisch model uit te werken, zodat ook de gevolgen van dat model berekend konden worden. Ik kan u ook medelen dat dit model getest en gevalideerd is door enkele vooraanstaande en alom gerespecteerde experts.

In essentie komt het nieuwe financieringsmodel dat ik voorstel, hierop neer. De gewesten verwerven voor meer dan 16 miljard fiscale autonomie inzake personenbelasting. Dat is ongeveer 54% van alle huidige dotaties en ongeveer 45% van de totale opbrengst van de personenbelasting.

Na de verrekening van een nieuw solidariteitsmechanisme, zullen de eigen fiscale ontvangsten van het Vlaams Gewest en de Vlaamse Gemeenschap hierdoor toenemen tot 60% van de middelen, van

het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tot 80% van hun middelen. De financiering van de Gemeenschappen door de BTW-dotaties blijft onveranderd. De leerlingen- en de bevolkingsevolutie blijft dus een belangrijke rol spelen in de financiering van de deelstaten. Dit nieuwe model leidt voor geen enkele entiteit tot een structurele verarming. Een mogelijk beperkte achteruitgang voor het Waalse Gewest bij de start van het nieuwe model kan gedurende een transitieperiode gecompenseerd worden door een tijdelijke federale dotatie. Het model leidt bovendien tot een (gedeeltelijke) herfinanciering van het Brussels Gewest. Ik kom straks nog terug op de herfinanciering van Brussel als ik het heb over BHV en Brussel.

De gewesten verwerven eigen tariefbevoegdheid inzake personenbelastingen door middel van een gesplitst tarief. De gewestelijke tariefzetting zal de federale progressiviteit evenwel niet ondermijnen. De fiscale autonomie inzake personenbelasting wordt uitgebreid: fiscale aftrekken in de personenbelasting verbonden met gewestelijke bevoegdheden worden de exclusieve bevoegdheid van de gewesten. De gewesten verwerven ook fiscale autonomie inzake vennootschapsbelasting door exclusieve bevoegdheid inzake fiscale aftrekken, vrijstellingen en verminderingen verbonden met gewestelijke bevoegdheden.

Een solidariteitsmechanisme blijft alleszins van toepassing maar dan wel één dat betere beleidsimpuls geeft dan het huidige solidariteitsmechanisme. Wanneer een gewest er klaar voor is, kan het de inning en de controle van de personenbelasting in eigen beheer nemen, conform de huidige regeling voor de gewestbelastingen.

Conclusie: dit nieuwe model is een belangrijke sprong vooruit in de richting van meer financiële verantwoordelijkheid voor de deelstaten, maar tegelijk respecteert het alle 12 principes die we met de 7 partijen waren overeengekomen.

Kinderbijslag

In het kader van het gezinsbeleid stel ik ook voor dat we de kinderbijslag overhevelen naar de gemeenschappen. Die krijgen niet alleen de budgetten maar ook de volle beleidsbevoegdheid. Op die manier kunnen ze volop een geïntegreerd gezinsbeleid voeren conform de eigen inzichten. Gezien de specifieke situatie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kan aanvaard worden om daar een gemeenschappelijk beleid van de twee gemeenschappen te ontwikkelen, meer bepaald via de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. In die GGC zullen de ministers van de Vlaamse en de

Franse gemeenschap volwaardig stemrecht krijgen. In het kader van homogenisering wordt ook het Fonds voor Collectieve Uitrustingen en Diensten opgeheven: de middelen ervan worden verdeeld onder de drie gemeenschappen.

Justitie

Al geruime tijd wordt er getracht om de structuren van de Belgische justitie aan te passen aan de noden van de 21^e eeuw. Aangezien een hervorming van de gerechtelijke organisatie tot nog toe niet mogelijk is gebleken gezien de verschillende visies, is het wenselijk om de deelstaten de bevoegdheid te geven om, parallel aan hervormingsmaatregelen op het federale niveau (zoals de vermindering van het aantal gerechtelijke arrondissementen), in hoge mate de organisatie en werking van het gerecht te hervormen. Met uitzondering van het gerechtelijk arrondissement Brussel, dat een federale bevoegdheid blijft, krijgen de gemeenschappen de bevoegdheid om de organisatie en de werking van de rechtbanken in eerste aanleg en in tweede aanleg zelf te regelen. Het militaire gerecht, het Hof van Cassatie, de Raad van State, het Grondwettelijk Hof en het federaal parket blijven tot de exclusieve bevoegdheid van de federale overheid. Verder stel ik voor om de deelstaten toe te laten hun eigen administratieve rechtscolleges op te richten. Dat zal de werklast bij de Raad van State aanzienlijk verminderen. De deelstaten worden ook bevoegd voor de opleiding en benoeming van magistraten in de eigen rechtscolleges.

De deelstaten krijgen vervolgens ook een grotere rol in het vervolgings- en strafuitvoeringsbeleid, met onder andere een positief injunctierecht voor de deelstaatregeringen met betrekking tot hun eigen bevoegdheidsdomeinen. De gemeenschappen worden ook ten volle bevoegd voor de toepassing van het jeugdsanctierecht.

Verruiming en homogenisering

Behalve in de reeds eerder opgesomde beleidsdomeinen moeten we ook in tal van andere beleidsdomeinen de verdeling van bevoegdheden verregaand homogeniseren en de deelstaten daarin een veel belangrijkere rol geven. We doen dit met name voor het economisch en industrieel beleid, telecommunicatie, energie, landbouw, wonen, huisvesting, ruimtelijke ordening, mobiliteit, verkeersveiligheid, lokaal bestuur en migratie. De deelstaten krijgen voortaan ook constitutieve autonomie, ze kunnen een volksraadpleging houden voor materies van gewestelijk belang, ze kunnen een eigen Rekenhof oprichten en ze krijgen de volle bevoegdheid voor hun ambtenarenkorps. In

overleg met de sociale partners kan de officiële feestdag van elke gemeenschap als arbeidsvrije feestdag in die gemeenschap worden toegekend, maar dan in een regeling die niet leidt tot een daling van de productiviteit.

BHV en Brussel

Het laatste hoofdstuk van mijn tekst gaat over BHV en Brussel. In mijn voorstel wordt de kieskring BHV gesplitst in een kieskring Vlaams-Brabant en een kieskring Brussel. Ik denk dat ik moeilijk kan overdrijven als ik zeg hoe belangrijk het is dat we dit probleem na 40 jaar politieke strijd eindelijk voorgoed oplossen. Zoals het Grondwettelijk Hof suggereerde in zijn arrest van 2003, kan die splitsing gepaard gaan met enkele bijzondere modaliteiten. Zo voorzie ik voor de inwoners van de 6 faciliteitengemeenten de mogelijkheid om te kiezen tussen stemmen in de kieskring Vlaams-Brabant of stemmen in de kieskring Brussel. Ik stel ook voor om de omzendbrief Peeters te verankeren in een bijzondere wet, zodat de eindeloze discussies hierover tussen Vlamingen en Franstaligen definitief ophouden. In dit kader behoud ik voor de inwoners van de faciliteitengemeenten de verplichting om desgewenst een verzoek te richten aan hun gemeentebestuur om documenten met een Franse vertaling toegestuurd te krijgen, maar ik stel voor dat zij dit verzoek slechts om de 3 jaar moeten indienen. De stemming en toepassing van deze nieuwe regeling zal ook het conflict met de burgemeesters oplossen en de weg vrijmaken voor hun benoeming. Om te vermijden dat er daarna alsnog een carrousel zou ontstaan met een burgemeester waarvan de benoeming om een andere reden geweigerd zou worden, wordt een regeling ingevoerd waarbij een voorgedragen burgemeester in dat geval verplicht wordt zijn zaak binnen een redelijke termijn ter beslechting voor te leggen aan de Raad van State. Desgevraagd wordt voor het oordeel over dit beroep een Franstalig lid van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State toegevoegd aan de Vlaamse kamer. Wie geen rechtsmiddel aanwendt tegen de weigering om hem te benoemen, wordt geacht aan het mandaat te verzaken en kan niet opnieuw worden voorgedragen binnen dezelfde legislatuur.

Behalve het kiesarrondissement wordt ook het gerechtelijk arrondissement gesplitst. Hiervoor wordt een voorstel uitgewerkt op basis van het wetsvoorstel Vandenberghe.

Via een gefaseerde financiering wordt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de opportuniteit geboden om op een meer doortastende wijze de sociale en economische problemen aan te pakken waarmee onze hoofdstad te kampen heeft, ten bate van zowel inwoners als niet-inwoners. Vanaf 2011 wordt voorzien in een jaarlijkse extra financiering van 100 miljoen euro. Dat bedrag wordt tot en met 2013

jaarlijks verhoogd met 100 miljoen euro. Dit wordt onder meer gerealiseerd in het kader van de hervorming van de fiscaliteit binnen de Bijzondere Financieringswet en door de vrijstelling van trekkingsrechten. Een additionele jaarlijkse financiering van 50 miljoen euro wordt toegekend na validatie door de federale regering van een akkoord dat binnen de Brusselse regering tot stand komt en voorbereid door een expertencommissie ter zake, over een meer transparante en efficiënte bestuurlijke organisatie op het territorium van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

SLOT

Iedereen moet beseffen dat mijn tekst het resultaat is van een uitermate moeilijke evenwichtsoefening tussen zeer verschillende partijen met enorm uiteenlopende programma's. Ik ben er mij ten volle van bewust dat ik wellicht alle partijen een beetje pijn doe. Dat maakt dat het evenwicht dat ik heb gezocht, een heel precair evenwicht is. Deze tekst is niet te nemen of te laten, laat dat duidelijk zijn. Maar ik hoop wel dat iedereen zeer goed beseft dat dit evenwicht zodanig precair is dat wie hier nog fundamenteel aan raakt, het hele kaartenhuisje dreigt te doen instorten. Over amendementen valt zeker nog te praten, maar ik verwacht nu wel van de partijvoorzitters dat ze mij morgen duidelijk laten weten of zij met dit precaire evenwicht kunnen leven.

Want we mogen geen tijd meer verliezen. Er moet nú een doorbraak komen. Want na de staats hervorming moet er ook nog grondig onderhandeld worden over het sociaaleconomisch beleid, over de gezondmaking van de staatsfinanciën en over het maatschappelijk beleid. Er is dus nog zeer veel werk.

Ik begrijp dat iedereen, zowel de politici als de bevolking, duidelijkheid wenst. Na 4 maanden wordt het tijd dat we een communautair akkoord sluiten. Na 4 maanden wordt het tijd dat iedereen kleur bekent. Ik van mijn kant heb duidelijkheid gecreëerd met mijn tekst. Ik hoop en verwacht van mijn gesprekspartners morgen hetzelfde.

Bis vincit, qui se vincit in Victoria (tweemaal overwinnaar is hij die bij een overwinning ook zichzelf overwint).

Ik dank u voor uw aandacht.

Bart De Wever